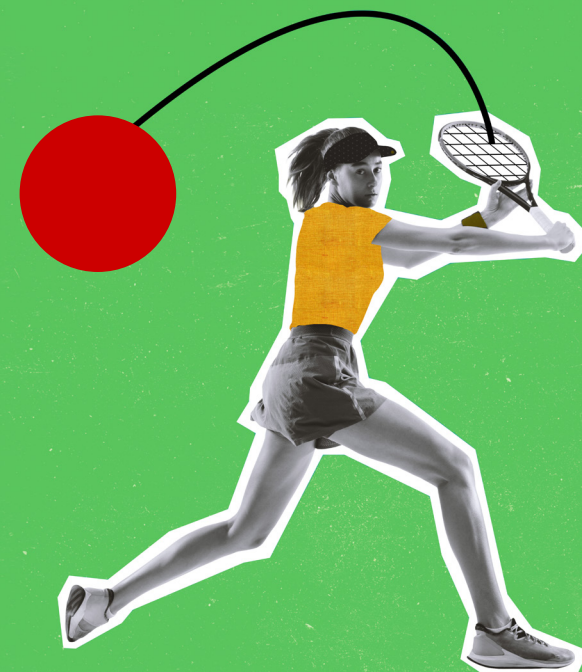

Samen sterker

Utrechts Sportakkoord II

Voorwoord

Sinds de start van het Utrechts Sportakkoord in 2019 zetten sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, gemeente Utrecht en andere partijen zich in voor een veilig, inclusief en sportief sportklimaat in Utrecht. Met meer dan 150 organisaties zorgen we ervoor dat sporten en bewegen voor iedereen binnen handbereik is. Na vier jaar zetten we een vervolgstap.

Met het Utrechts Sportakkoord II zetten wij ons in voor de drie ambities van het Landelijk Sportakkoord II 'Sport versterkt' en doen dit op een manier die bij Utrecht past. We brengen het fundament op orde door sportaanbieders kwalitatief te versterken, zodat zij veilig toegankelijk zijn voor iedereen. Een belangrijk onderdeel hiervan is een positieve sportcultuur waarin iedereen met plezier en op een veilige manier kan sporten en er geen plek is voor uitsluiting en discriminatie. We zorgen voor een groter bereik, zodat meer mensen zich uitgenodigd voelen te sporten, te bewegen en sport te beleven. En we geven sport meer (zichtbare) betekenis: sport geeft de samenleving energie, zingeving en inspiratie en is goed voor de gezondheid.

We bundelen onze krachten om de sport in Utrecht nog sterker te maken. We kunnen de potentie van sport en bewegen beter benutten. Sport zorgt naast ontspanning, beweging en (mentale) gezondheid voor talentontwikkeling en het ontmoeten van mensen. Het slaat bruggen tussen doelgroepen en sectoren. Jong en oud, arm en rijk, mensen met en zonder beperking ontmoeten elkaar in de sport. Als vrijwilliger, actieve sporter of sportfan.

We zijn trots op alle betrokken partners van het Utrechts Sportakkoord en zij mogen ook trots zijn op zichzelf. Er zijn veel mooie samenwerkingen en ontwikkelingen ontstaan in de afgelopen vier jaar. Veel partijen zien de positieve kracht van sport. Met dit Sportakkoord II bundelen we opnieuw de kracht van alle ondertekenaars om de komende jaren de drie ambities van het Landelijk Sportakkoord waar te maken. Alleen samen kunnen we de kracht van sport nog beter benutten.

Inleiding: Samen sterker

De ondertekenaars van het Utrechts Sportakkoord zetten zich er gezamenlijk voor in dat iedereen in Utrecht kan sporten en bewegen. De toegevoegde waarde van het Sportakkoord voor Utrecht is het faciliteren van verbinding, kennisdeling en samenwerking tussen de betrokken organisaties in dit akkoord. Het Sportakkoord staat niet op zichzelf, maar in relatie tot ander beleid. Er lopen trajecten met een eigen aanpak, organisatie en financiële structuur die ook kunnen bijdragen aan de ambities die in dit Sportakkoord centraal staan. Andersom geldt ook dat de activiteiten en afspraken van het Sportakkoord een bijdrage kunnen leveren aan die andere beleids-trajecten. De trajecten met de meest directe verbinding met het Sportakkoord zijn:

- Bewegalliantie (dagelijks bewegen)
- Human Capital Agenda
- Rijksprogramma School & Omgeving
- Integraal Zorgakkoord (hierna: IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (hierna: GALA)
- Gezondheidspact (lokaal Preventie-akkoord)

Utrechts Sportakkoord II

Het Utrechts Sportakkoord II is een herijking van het huidige lokale Sportakkoord. We versterken het huidige Sportakkoord en waar nodig nemen we toevoegingen op. Ook sluit het akkoord direct aan op het huidige Utrechtse sportbeleid¹. Wat we doen is dus niet nieuw voor Utrecht, met dit akkoord geven we een enorme impuls aan de manier waarop we het uitvoeren.

In dit document beschrijven we de ambities uit het landelijk Sportakkoord II, de thema's van het Utrechts Sportakkoord I en wat we willen voortzetten in het Utrechts Sportakkoord II. Ook beschrijven we welke onderdelen we in het herijkte Sportakkoord toevoegden. De opbrengst van gesprekken met de huidige kerngroep van trekkers, SportUtrecht, het Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschappen van de Universiteit Utrecht (USBO), Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF),

sportaanbieders² en maatschappelijke organisaties vormt de basis voor de inhoud. Deze is in lijn met de eisen die het landelijk Sportakkoord II stelt.

Op 27 en 28 maart 2023 organiseerden we voor sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, zorg- en welzijnsorganisaties, het onderwijs en SportUtrecht twee bijeenkomsten om de ambities uit het landelijk Sportakkoord II te bespreken. De feedback en input uit deze bijeenkomsten hebben we verwerkt in dit document en waar nodig hebben we aanvullende gesprekken gevoerd. Op 16 mei 2023 hebben we een online inloopsprekkuur gehouden waarin we de voortgang met de betrokkenen hebben besproken. Hiervoor hebben we dezelfde mensen uitgenodigd die aanwezig waren tijdens de eerder genoemde bijeenkomsten of die op een andere manier lieten weten graag betrokken te blijven.

¹ Het Utrechts Sportakkoord II sluit onder andere aan op de Sportnota Utrecht Sportief en Gezond 2017-2023 en de Utrechtse Sportagenda 2021.

² De sportaanbieders in het Sportakkoord zijn alle rechtsvormen waarin samen wordt gesport, zoals Utrechtse sportverenigingen, kleine zelfstandige aanbieders en commerciële organisaties.

Landelijk Sportakkoord II

‘Sport versterkt’

In december 2022 ondertekenden het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), NOC*NSF en het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) Sportakkoord II 'Sport versterkt'. Hierin werden gemeenten opgeroepen hun lokale Sportakkoorden aan te passen aan de drie ambities die in het Nationale Sportakkoord zijn afgesproken:

1. Het **fundament** op orde
2. Een groter **bereik**
3. Meer (zichtbare) **betekenis**

Deze ambities geven weer wat de partners samen willen bereiken om de sport te versterken. Een toelichting geven we later in dit document.

De afgelopen jaren is landelijk gewerkt aan zes thema's waaraan wordt vastgehouden:

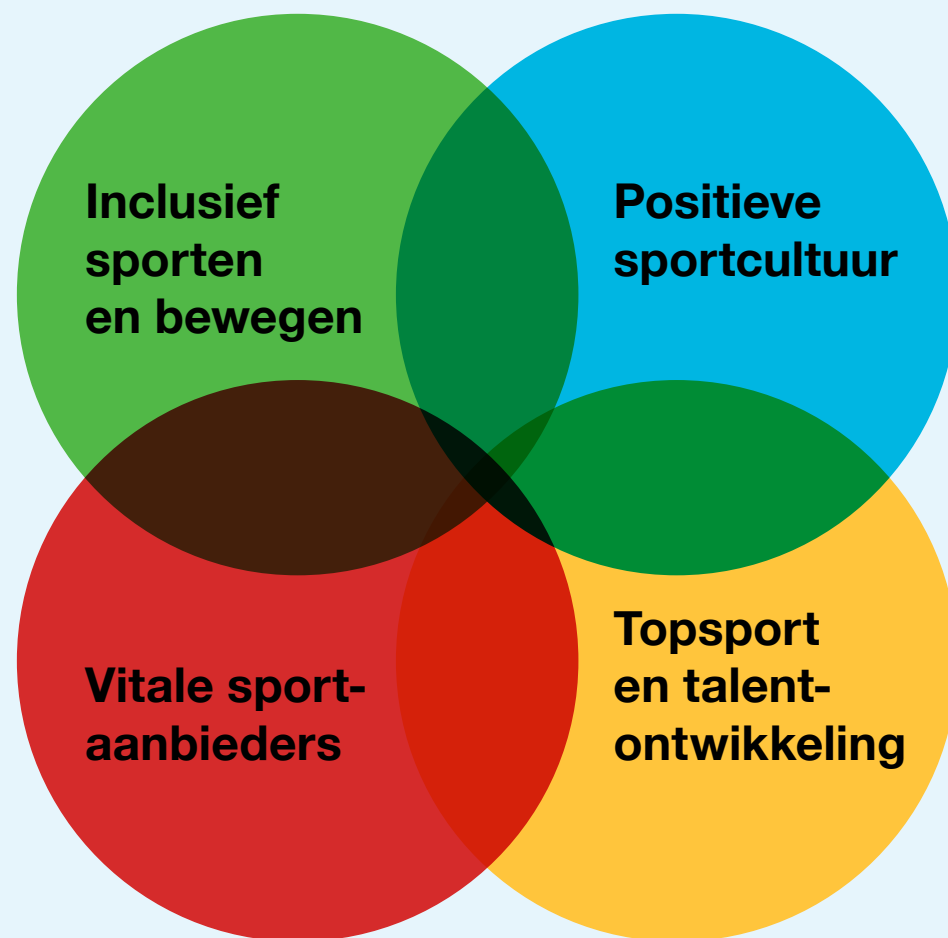
- Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
- Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)
- Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
- Maatschappelijke waarde van topsport (voorheen: Topsport die inspireert)

Wat nemen we mee uit het Utrechts Sportakkoord I en wat voegen we toe in het Sportakkoord II

In 2019 is in Utrecht het lokale Sportakkoord ondertekend door sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, bedrijven en de gemeente Utrecht. Inmiddels onderschrijven meer dan 150 organisaties de vier thema's en dertien speerpunten van het Utrechts Sportakkoord I (zie bijlage 1).

De afgelopen jaren zijn stappen gezet op de vier thema's, maar we kunnen nog verder verbeteren. Deze thema's komen terug in het nieuwe Sportakkoord. We leren van de initiatieven die we vanuit Sportakkoord I zijn gestart en gaan deze zo nodig versterken. Daarnaast ondersteunen we nieuwe initiatieven. In Utrecht willen we onze eigen invulling geven aan de drie ambities uit het landelijk Sportakkoord II 'Sport versterkt'. We zetten ons gezamenlijk in voor een vitaal Utrechts sportlandschap waar iedere Utrechter kan sporten of bewegen.

Een vitaal Utrechts sportlandschap bestaat uit:

Een breed en gevarieerd scala aan vitale sport- en beweegaanbieders, van wandelgroepen tot topsportverenigingen en van beweeglessen online tot tennisscholen.

Een goede balans in het aanbod en (veranderende) behoefte van inwoners. We gaan kijken hoe we sportaanbieders die dit faciliteren hierbij kunnen ondersteunen.

Een passende en toegankelijke infrastructuur waarbij sportparken overdag en 's avonds toegankelijk en sociaal veilig zijn en het gebruik laagdrempelig is. Met openbare ruimte die zo is ingericht dat ook daar gesport en (sportief) bewogen kan worden.

De maatschappelijke waarde van sport moet een vanzelfsprekend onderdeel zijn van het netwerk van sociale- en maatschappelijke organisaties in de wijk. Sport draagt positief bij aan de gezondheid van de inwoners die elkaar bij deze activiteiten ontmoeten. Dit versterken we in het Sportakkoord II op de hieronder beschreven manier. We sluiten aan bij het uitgangspunt van 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen'. Dus we gaan daar investeren waar de uitdagingen het grootst zijn. Voorbeelden hiervan werken we uit onder de drie ambities.

Drie ambities

Het Sportakkoord II beslaat een periode van vier jaar. De beschreven acties gaan we niet allemaal tegelijk uitvoeren. Bovendien gaan we niet alleen nieuwe acties uitvoeren, maar ook bestaande initiatieven uit het Sportakkoord I versterken. Verder geldt dat niet alle acties worden bekostigd uit het budget van het Sportakkoord. Waar we aansluiten bij andere beleidstrajecten zal de financiering ook daar vandaan komen.

1. Het fundament op orde

Het fundament op orde brengen betekent dat de voorwaarden om te kunnen sporten en bewegen en daaraan plezier te beleven worden verbeterd. Het gaat dan over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport. Dit betekent investeren om sportaanbieders kwalitatief te versterken, zodat zij toegankelijk zijn en een veilig sportklimaat bieden voor iedereen.

Een positieve (pedagogische) sportcultuur is een belangrijk onderdeel van de vitaliteit van een sportaanbieder. Bij aanbieders met een positieve sportcultuur sporten en bewegen de leden met plezier (en blijven ze dat langer doen), is er vaak sprake van een grote (ouder)betrokkenheid en inzet van vrijwilligers, vindt minder ongewenst gedrag plaats en draagt de sport op een positieve wijze bij aan de ontwikkeling van kinderen. Er gaat veel goed in Utrecht: veel sportaanbieders hebben aandacht voor een positieve sportcultuur en denken na over de vraag 'Hoe gaan we met elkaar om binnen de sportomgeving?'. Zij vinden het van belang dat trainers, coaches, begeleiders, ouders en sporters die cultuur ook onderschrijven en uitdragen. Tegelijkertijd hebben sportaanbieders vragen over het vergroten van de ouderbetrokkenheid, de pedagogische vaardigheden van trainers en het omgaan met lastig gedrag van jeugd.

Nieuwe acties hierbij zijn:

- Een veilige en plezierige omgeving is de basis voor een leven lang sporten. Een voorwaarde hierbij is een positieve sportcultuur met aandacht voor sociale veiligheid en een pedagogisch sportklimaat. We werken aan een 'Plan van Aanpak Sociaal Veilige Sport'. De basiseisen van NOC*NSF voor een sociaal veilige sport nemen we hierbij mee. We beseffen dat er meer nodig is. We maken een startpakket voor sportaanbieders waarmee zij deze basiseisen binnen de organisatie kunnen invoeren. Ook stellen we een antidiscriminatie protocol op dat sportaanbieders kunnen hanteren. Daarnaast bieden we ondersteuning voor sportaanbieders die meer willen doen. Ongewenst gedrag moet herkend en bespreekbaar gemaakt worden en gewenst gedrag moet zichtbaar zijn.
- We besteden extra aandacht aan de cultuur bij sportaanbieders, gericht op diversiteit, inclusie en normen en waarden. Met plezier sporten betekent dat je je zo veilig voelt dat je jezelf kunt zijn en de ruimte hebt je uit te spreken over geldende normen. Het tegengaan van racisme en discriminatie is één van deze fundamenteën. In het 'Plan van Aanpak Sociaal Veilige Sport' zal het tegengaan van discriminatie extra aandacht krijgen met als doel sportaanbieders te ondersteunen om met inclusie- en antidiscriminatiebeleid aan de slag te gaan.
- We richten ons op een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen. Dat betekent ook inzetten op een stevige basis: kwalitatief goede vrijwilligers en personeel en effectieve ondersteuning voor sportaanbieders. Voor dit laatste is de ambitie om samen met SportUtrecht, NOC*NSF, sportbonden en VWS, het lokale sportplatform dat SportUtrecht momenteel voor sportaanbieders in de gemeente Utrecht is verder te ontwikkelen naar één loket voor sportaanbieders in Utrecht. Hiermee krijgen sportaanbieders toegang tot een breed ondersteuningsaanbod van NOC*NSF, bonden, sportserviceorganisaties, Rabobank en andere maatschappelijke partijen. We verkennen of SportUtrecht deze uitgebreidere rol kan vervullen.

Bestaande activiteiten die we versterken zijn:

- We stimuleren sportaanbieders om vraag en aanbod op wijk- of buurtniveau goed op elkaar te laten aansluiten, zoveel mogelijk hierin samen te werken met elkaar en waar nodig met het onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties. De ondersteuningsstructuur die we de afgelopen periode hebben opgezet biedt hiervoor een goede basis en breiden we uit. Met de wijkgerichte inzet van SportUtrecht zetten we hier vervolgstappen op.
- We onderzoeken hoe we het gebruik van accommodaties kunnen vergroten zodat meer mensen hier gebruik van kunnen maken. Waar mogelijk stimuleren we sportaanbieders hier zelf een actieve rol in te nemen. Hier passen we maatwerk toe en bekijken we de mogelijkheden die de Brede Regeling Combinatiefuncties biedt (zie voor een toelichting hierop bijlage 2).

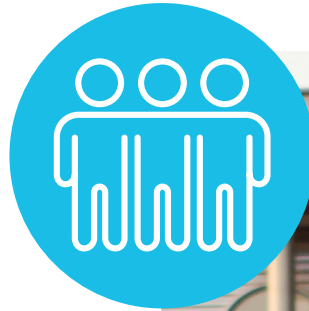
Aansluiting bij andere beleidstrajecten:

- Met 'Maatschappelijke Diensttijd Utrecht' (MDT) werken we samen om jongeren (12 t/m 30 jaar) mogelijkheden te bieden zichzelf verder te ontwikkelen door zich in te zetten bij bijvoorbeeld een sportaanbieder. Hiermee versterken we talenten en vaardigheden van jong kader (o.a. trainers en scheidsrechters) en vergroten we de kans dat jongeren actief bij de sportaanbieder betrokken blijven. Sportaanbieders krijgen ondersteuning bij het bieden van deze leeromgeving voor jongeren.
- Met de opgave 'Sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte' werken we aan goede sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Zo kunnen Utrechters in hun eigen buurt sporten. Ook is de openbare ruimte op deze manier interessant voor sport- en beweegaanbieders als plek waar zij activiteiten kunnen organiseren.

2. Een groter bereik

We willen dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen te sporten, te bewegen en sport te beleven. Dit kan bijvoorbeeld door belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen, mensen te prikkelen en meer succesverhalen te delen.

Sport en bewegen heeft niet alleen positieve fysieke effecten. Sport en bewegen kan ook helpen bewoners uit hun sociaal isolement te halen, het draagt bij aan activering en kan zorgen voor afleiding bij andere problematiek. Een deel van de bewoners met een grote afstand tot sport en bewegen heeft contact met één of meerdere professionals in de wijk. Het is belangrijk dat professionals de toegevoegde waarde van sport en bewegen op het netvlies hebben en weten wie zij kunnen inschakelen om bewoners in beweging te krijgen. Uit ervaring blijkt dat wanneer bewoners op verschillende contactmomenten met sport en bewegen in aanmerking komen de kans groter is dat zij de stap zetten naar sport en bewegen en ook over langere tijd in beweging blijven.

Nieuwe acties hierbij zijn:

- Het thema 'Vaardig in bewegen' maakte geen onderdeel uit van het Utrechts Sportakkoord I. De komende periode gaan we hier wel op inzetten. Dit komt door een teruglopende beweegvaardigheid van jonge kinderen, een gebrek aan voldoende gekwalificeerde vakleerkrachten en de toegenomen aandacht bij lokale partners hiervoor. Voor het jongste kind (0 tot 4 jaar) gaan we na hoe we hen en hun ouders kunnen ondersteunen bij het opdoen van beweegvaardigheden.
- Het onderwijs blijft de plaats waar alle kinderen en jongeren komen. We streven ernaar dat zij voldoende bewegen op een dag door extra beweegmomenten in en rondom school te realiseren en daarmee het dagelijks bewegen van kinderen te verhogen. Hiervoor werken we samen met het onderwijs aan een bewegprogramma passend bij de Utrechtse situatie van zowel de scholen als de jongeren. Daarmee vergroten we de meerwaarde die sporten en bewegen voor een kind hebben. Ook sluiten we aan bij de aanpak 'Gezond gewicht op school' en het Rijksprogramma 'School en omgeving' in drie Utrechtse wijken met de grootste achterstanden met betrekking tot sporten en bewegen.
- Drie schoolbesturen, SportUtrecht en het Regionaal opleidingscentrum (ROC) werken aan een pilot 'Beweegteams'. Met de inzet van deze teams is er voldoende personeel om meer beweegmomenten tijdens de dag te realiseren en kunnen we kwalitatief goed beweegonderwijs bieden.

Bestaande activiteiten die we versterken zijn:

- We geven sportaanbieders mogelijkheden om de accommodatie breder te benutten voor buurtbewoners voor wie de afstand tot een sportaanbieder groter is.
- We ondersteunen uitwisseling tussen aanbieders van sport- en beweegaanbod en mensen in kwetsbare posities (zoals statushouders, ex-daklozen en -verslaafden, mensen met een beperking) en we vragen betrokkenen uit eerdere Challenge allianties voortgekomen uit het Sportakkoord I, lid te worden van de adviesgroep: Inclusief sporten en bewegen. Voortbouwen op bestaande initiatieven leidt tot het bereiken van meer inwoners.
- Om mensen te bereiken die niet sporten hebben we het netwerk in de wijk nodig. We gaan hierin samen optrekken met welzijns- en zorgorganisaties om de juiste doelgroep te bereiken.

Aansluiting bij andere beleidstrajecten:

- We werken aan een vereenvoudiging van financiële regelingen voor mensen met weinig leefgeld. Met het 'LivingLab Vital@2040' brengen we drempels in kaart en werken we oplossingen uit die aansluiten bij de leefwereld van de inwoners.
- Utrecht is een stad waar het fijn oud worden is. Wij willen dat ouderen zo lang mogelijk gezond en vitaal (fysiek en mentaal) kunnen zijn. Sporten en bewegen kunnen hierin een rol spelen. Een mooi voorbeeld hiervan is 'De Derde Helft', een initiatief van het Nationaal Ouderenfonds, waarbij sportverenigingen samen met ouderen activiteiten organiseren in hun clubhuis of kantine.

3. Meer (zichtbare) betekenis

Sport geeft de samenleving energie, plezier, inspiratie en zingeving en draagt bij aan maatschappelijke doelen zoals het bestrijden van eenzaamheid, kansenongelijkheid en het bevorderen van gezondheid.

We onderschrijven het belang van een omgeving waarin breedtesport, talentontwikkeling en topsport hand in hand gaan om zoveel mogelijk jeugdige sporters optimaal te helpen zich te ontwikkelen tot Utrechtse toppers in de dop. Door slimme verbindingen te stimuleren en samen te werken zijn we efficiënter en effectiever in het ontwikkelen van Utrechts sporttalent. Daartoe verbinden we de betrokken partijen met een (potentiële) rol in talentontwikkeling in het Utrechtse talent ecosysteem en stimuleren we initiatieven voor samenwerking tussen sportaanbieders, talentprogramma's, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Nieuwe acties hierbij zijn:

- We gaan de samenhang tussen breedtesport en topsport vergroten door te investeren in top teamsportcompetities waarbij de langetermijnambitie van verenigingen centraal staat met een duurzame jeugdopleiding als stevige basis. Verder sluiten we aan bij het programma 'Versterken top teamsportcompetities en topclubs 2032': meer aandacht voor maatschappelijk verantwoord presteren, behoud en verrijking van waardevolle topsportprestaties, vergroten van de zichtbaarheid en bereik van topsport en betere benutting van het platform topsport voor maatschappelijke doelen.

Bestaande activiteiten die we versterken zijn:

- We willen de mooie initiatieven en goede voorbeelden van maatschappelijke betrokkenheid die er in de stad zijn, meer zichtbaarheid geven als waardering en ter inspiratie.
- In alles wat we doen vormt een positieve sportcultuur onderdeel van het fundament. Van breedtesport tot topsport vormen plezier en veiligheid de basis voor een leven lang sporten en bewegen. We ondersteunen talentprogramma's, sportaanbieders en andere initiatieven om hiermee aan de slag te gaan. Zij kunnen zich richten op sociale veiligheid, pedagogische vaardigheden van de trainer, omgangsvormen en sportplezier. Ook met het verhogen van ouderbetrokkenheid en het inzetten van breed motorisch ontwikkelen kunnen zij aandacht besteden aan een positieve sportcultuur. Talentenprogramma's en topsportverenigingen delen opgedane kennis en zijn daarmee een inspiratie voor de stad.

Aansluiting bij andere beleidstrajecten:

- Als sportsector willen we meerwaarde bieden aan andere maatschappelijke domeinen. We zoeken hiervoor nadrukkelijk aansluiting bij doelstellingen uit het 'Gezond en Actief Leven Akkoord'. Zo willen we een bijdrage leveren aan het tegengaan van eenzaamheid, het aanpakken van obesitas en overgewicht en het bevorderen van (mentale) gezondheid. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan 'Welzijn op Recept', 'Valpreventie' en 'het versterken van de sociale basis'. Een breed en laagdrempelig aanbod van sport- en beweegactiviteiten kan de participatie en eigen kracht van Utrechters versterken. Daarnaast stimuleren we dat sport en bewegen worden meegenomen bij het maken van plannen en beleid op gebied van gezondheid en sociale basis.
- Topsporters en topsportevenementen vragen we als rolmodellen om meer mensen te inspireren. Dit kan via het project 'Toppers bij jou op school', maar ook via de aansprekende evenementen in de stad.
- We investeren in kennisdeling en kruisbestuiving binnen bestaande netwerken met talentontwikkeling als grote gemene deler zoals Utrecht Talent Center of Multi-Sportcampus Traiectum.
- We stimuleren een gezonde sportomgeving waar gezond aanbod de norm is door in te zetten op verantwoord alcoholgebruik, gezonde voeding en een rookvrije sportomgeving.

Werkwijze en bekostiging

De herijking van het Sportakkoord heeft plaatsgevonden onder de verantwoordelijkheid van het kernteam dat betrokken was bij Sportakkoord I. Voor de uitvoering van Sportakkoord II zijn we bezig met het vormen van een nieuw kernteam met een afvaardiging vanuit de sportsector, maatschappelijke partners en gemeente Utrecht. Bij de verdere invulling van het Sportakkoord betrekken we ook afgevaardigden van het Platform Ondernemende Sportaanbieders. We hebben Matthijs Zwier (matthijs.zwier@sportakkoordutrecht.nl) aangesteld als coördinator sport en preventie. Hij maakt deel uit van het kernteam. Dit team gaat regie voeren over de uitvoering van het Sportakkoord. Met het kernteam maken we afspraken over bevoegdheden en financiële mogelijkheden.

Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties zetten we diverse functionarissen voor sport en bewegen in (zie bijlage 2). Ze richten zich op inwoners die drempels ervaren om te gaan sporten en bewegen. Daarbij ondersteunen ze sportaanbieders, zodat zij een plek vormen waar iedereen die dat wil op een veilige en plezierige manier kan sporten. In Utrecht hebben we in alle wijken buurtsportcoaches, met extra inzet in de wijken waar de sportdeelname het laagst is. Hetzelfde geldt voor de beweegcoaches, die nadrukkelijk samenwerken met scholen, welzijns- en zorgorganisaties en sportaanbieders om Utrechters te stimuleren te bewegen en te sporten. En in het onderwijs zijn combinatiefunctionarissen actief die als onderdeel van de 'Brede Schoolaanpak' extra sport- en beweegmomenten in het primair en voortgezet onderwijs organiseren.

De sportsector wordt gekenmerkt door publiek-private bekostiging. Overheden en het bedrijfsleven investeren in sport en een groot deel van de inkomsten van sportaanbieders komt van inwoners. In dit opzicht heeft het Sportakkoord een beperkte financiële reikwijdte en is het geen op zichzelf staande oplossing voor alle uitdagingen waar we voor staan.

Vanuit het ministerie van VWS ontvangt de gemeente Utrecht jaarlijks een uitvoeringsbudget voor de uitvoering van het Sportakkoord. Dit stellen we deels via de Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht beschikbaar.

Verbinding met andere akkoorden

In 2022 en 2023 zijn diverse landelijke akkoorden afgesloten (onder andere IZA en GALA) waarin sporten en bewegen als mogelijkheden worden gezien voor het bereiken van andere doelen. De sportwereld kan hierin een rol spelen. Ook de coördinator sport en preventie gaat hiervoor verbindingen maken. In het 'integrale plan van aanpak voor de brede specifieke uitkering' wordt ook inzet van sportpartners opgenomen. Voorbeelden van acties die we voortzetten zijn: buurtsportcoaches voor kwetsbare volwassenen, jongeren en kinderen, de inzet tegen zowel overgewicht als eenzaamheid en de inzet op valpreventie.

Aansturing en samenwerking

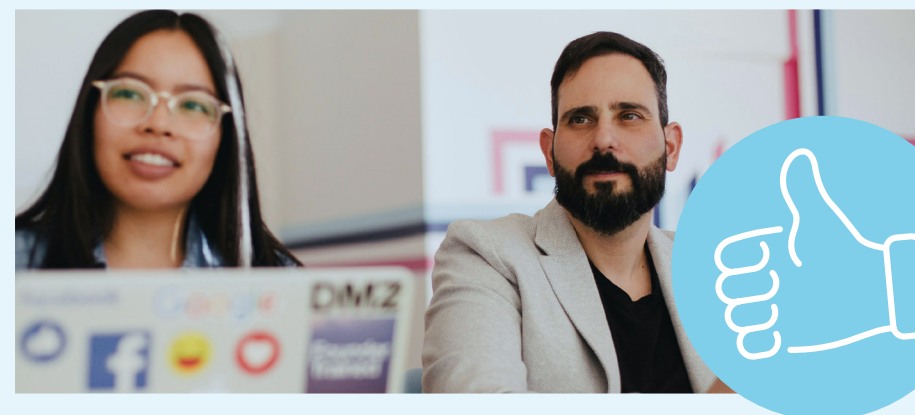
De gemeente Utrecht is ontvanger van de Rijksbijdrage en moet deze ook verantwoorden. Hiermee is zij ook verantwoordelijk voor de aansturing van het kernteam. De gemeente stemt periodiek af over het bereiken van de doelstellingen uit het Utrechts Sportakkoord. Er is voldoende uitvoeringsruimte voor het kernteam, de partners en ondertekenende partijen om invulling te geven aan de ambities. Het kernteam stimuleert de samenwerking tussen betrokkenen en de gemeente faciliteert waar nodig en mogelijk.

Monitoring en evaluatie

USBO Advies heeft de Challenge Allianties van het Utrechts Sportakkoord I gemonitord en geëvalueerd. Doel hiervan was inzicht te krijgen in de succesfactoren, obstakels en opbrengsten van de gesubsidieerde allianties. Daarvoor is onder meer een enquête onder de deelnemende organisaties uitgezet. 80% vindt samenwerken met organisaties uit verschillende sectoren van meerwaarde. De meerwaarde schuilt volgens de respondenten in het delen van expertise waardoor partijen in staat gesteld worden van elkaar te leren. De belangrijkste resultaten zijn samengevat in een factsheet, zie bijlage 3.

Met USBO maken we afspraken over monitoring en evaluatie van het Utrechts Sportakkoord II. We kijken daarbij onder andere naar het effect van de samenwerkingen tussen de ondertekenaars van het Sportakkoord. Periodiek evalueren we hoe het gaat met de ambities en doelen van het Sportakkoord. Daarnaast evalueert het kernteam jaarlijks hoe de onderlinge samenwerking verloopt en of dit voldoet aan de verwachtingen en gemaakte afspraken.

Implementatie van het Utrechts Sportakkoord II

Samen aan de slag voor een vitaal Utrechts sportlandschap!

Het Utrechts Sportakkoord II zet in op een mooie samenwerking tussen de partners de komende jaren. Zoals eerder benoemd sluit het Sportakkoord aan bij het huidige Utrechtse sportbeleid. De geïntensiveerde samenwerking tussen de betrokken partners geeft een extra impuls aan dit beleid. Iedere sportaanbieder, maatschappelijke organisatie, onderwijsinstelling, sporter of vrijwilliger kan op een eigen manier een bijdrage leveren aan dit Sportakkoord. Hier zijn we trots op en we hopen dat iedereen dit ook blijft of gaat doen.

De komende jaren gaat de kerngroep samen met de betrokken partners per ambitie concreet vervolg geven aan de geformuleerde acties.

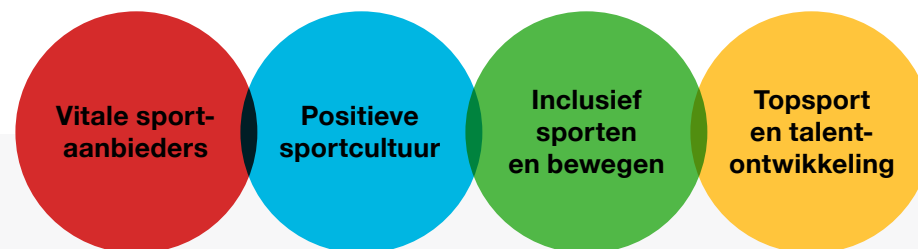
Draagt jouw organisatie de sport een warm hart toe? Vinden jouw medewerkers en/of (bestuurs)leden het leuk mee te denken én te doen om meer mensen in Utrecht in beweging te brengen en/of zich in te zetten voor topsport of talentontwikkeling? Sluit je dan aan bij het Utrechts Sportakkoord!

www.sportakkoordutrecht.nl

Bijlage 1: Speerpunten uit Utrechts Sportakkoord I

In de periode 2019-2023 werkten we aan vier thema's met dertien bijbehorende speerpunten. Deze speerpunten blijven van toepassing op de drie ambities en leggen daarbij ieder andere accenten om sport en bewegen verder te versterken.

De speerpunten zijn geïnitieerd vanuit één thema maar dragen veelal bij aan meerdere thema's

Speerpunt	Vitale sportaanbieders	Positieve sportcultuur	Inclusief sporten en bewegen	Topsport en talentontwikkeling
1. Vergroten van het aantal vrijwilligers in de sport	●	◆		
2. Versterken en verbreden van sportondersteuning	●	◆	■	▲
3. Realiseren van passend sportaanbod	●	◆	■	▲
4. Pedagogische versterking van sportaanbieders	●	◆	■	▲
5. Versterken van de samenwerking rondom het kind	●	◆	■	▲
6. Verhogen jeugdparticipatie in de sport	●	◆		
7. Vergroten van de bekendheid van sport en bewegen	●		■	
8. Versterken van de verbinding Sport, Zorg en Welzijn	●	◆	■	
9. Vergroten van bekendheid en impact financiële regelingen	●		■	
10. Vergroten toegankelijkheid sportaccommodaties	●		■	
11. Versterken van het sporttalentklimaat	●			▲
12. Versterken van sporttechnische bagage van coaches	●	◆		▲
13. Sterke topsportverenigingen	●			▲

● ◆ ■ ▲ De speerpunten die vanuit een thema worden geïnitieerd
 ● ◆ ■ ▲ De speerpunten die aan een thema bijdragen

Bijlage 2: Inzet functionarissen uit Brede Regeling Combinatiefuncties

In Utrecht zetten we vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties diverse functionarissen in voor sport en bewegen. De inzet van de functionarissen is in lijn met de profielen zoals die geschetst zijn op sportindebuurt.nl/profielen . Deze functionarissen dragen allemaal een steentje bij aan de ambities van dit Sportakkoord. Zo ondersteunen ze (top)sportaanbieders op vlakken als vitaliteit, sociale veiligheid en kwaliteiten van het kader, waarmee ze bijdragen aan het **fundament**. Ook werken buurtsportcoaches en beweegcoaches samen met sportaanbieders, scholen, welzijnsorganisaties, sociale en medische basiszorg en andere partners in de sociale basis om inwoners die nog niet sporten of bewegen te **bereiken** en de grootste drempels die ervaren worden weg te nemen. Verder zijn beweegcoaches actief binnen leefstijlinterventies en bij het 'plan van aanpak voor de brede specifieke uitkering' verkennen we hoe we deze rol kunnen uitbreiden. We zien de meerwaarde van sport en bewegen voor andere domeinen en de bijdrage van combinatiefunctionarissen helpt bij het versterken van de **betekenis** van sport voor Utrechters. We behouden de gespecialiseerde buurtsportcoaches voor volwassenen in kwetsbare positie en voor het maken van verbinding tussen sport en (jeugd)zorg.

Binnen het onderwijs zetten we combinatiefunctionarissen onderwijs in. Zij werken aan talentontwikkeling in het primair en voortgezet onderwijs. Ze organiseren extra sport- en beweegaanbod op en rondom school in samenwerking met SportUtrecht en sportaanbieders uit de wijk.

Bijlage 3: Resultaten monitoring Challenge Allianties van het Utrechts Sportakkoord I

De Challenge Alliantie van het Utrechts Sportakkoord

Het Utrechts Sportakkoord is sinds juli 2019 in uitvoering. Belangrijkste ambitie van het Sportakkoord is dat iedereen kan sporten en bewegen in een sociaal veilige omgeving bij vitale sportaanbieders.

Om deze ambitie na te streven is een Challenge Alliantie uitgezet, gericht op het bevorderen van samenwerking tussen twee of meer organisaties binnen of buiten de sport. Allianties van samenwerkende organisaties konden in het kader van deze challenge subsidie aanvragen voor activiteiten die bijdragen aan vitale sportaanbieders, een positieve sportcultuur, inclusief sporten en bewegen en het ontwikkelen van (topsport)talent.

USBO Advies heeft de Challenge Alliantie van het Utrechts Sportakkoord gemonitord en geëvalueerd. Doel hiervan was inzicht te krijgen in de succesfactoren, obstakels en opbrengsten van de gesubsidieerde allianties. Daarvoor is onder meer een enquête onder de deelnemende organisaties uitgezet. Deze factsheet vat de belangrijkste resultaten samen.

Nota bene: gedurende vrijwel de gehele looptijd van de Challenge Alliantie golden beperkingen vanwege het coronabeleid.

Ondertekening Utrechts Sportakkoord. Foto: Desiree Meulemans.

1. Om welke samenwerkingen gaat het?

In totaal hebben 19 allianties een subsidie verkregen. Deze allianties hebben onder de volgende namen geopereerd (met tussen haakjes het aantal samenwerkende organisaties):

- USV Hercules/Vechtzoom (7)
- L.V. Schoonrijden (3)
- YAAP (3)
- Archiware (8)
- On the Move (5)
- Stichting Speelruimte Noordse Park (5)
- Stichting Make it Move (5)
- UKV de Halter (3)
- Refugee Team (9)
- Let's Spark (5)
- Leger des Heils/Stichting Life Goals (14)
- Stichting Special Olympics Nederland (9)
- Fighting4Power (6)
- Inviplay (7)
- 3x3 Unites (8)
- Taekrosa/Challenge030 (12)
- Stichting LABC Triatlon (3)
- Colosseum Gym (6)
- FitYard (11)

Ruim tweederde van de betrokken organisaties was afkomstig uit het sport- en beweegdomein.

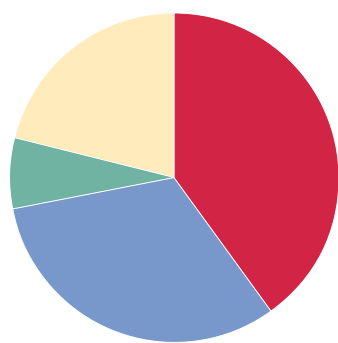
In 16 van de 19 allianties werkten organisaties uit meerdere sectoren met elkaar samen. De allianties waren mooi verdeeld over de centrale thema's van het Sportakkoord, met gelijke aandacht voor 'sport als doel' en 'sport als middel'

Tabel: Bij welke centrale thema's uit het Sportakkoord sloten de allianties aan?

Inclusief sporten en bewegen	7
Positieve sportcultuur	6
Vitale sportaanbieders	5
Topsport en talentontwikkeling	1

2. Hoe zijn de allianties tot stand gekomen en welke rol speelde de Challenge Alliantie daarin?

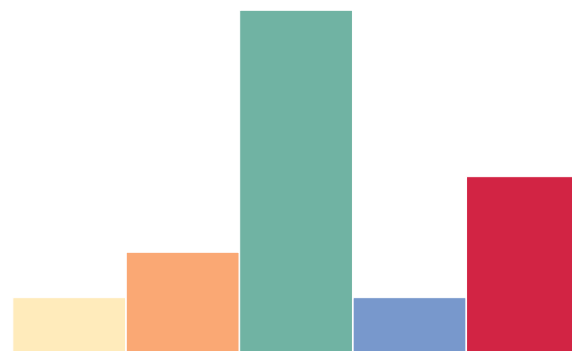
Diagram: Hoe bent u geïnformeerd over de Challenge Alliantie van het Utrechts Sportakkoord? (N=47)

- Persoonlijke contacten uit de sector sport en bewegen (40%)
- Trekkers van de gemeente Utrecht (32%)
- Internet (social media) (7%)
- Anders (21%)

De meeste allianties ontstonden op basis van voorgaande en bestaande samenwerkingsverbanden of eenzelfde sportnetwerk. Andere allianties kwamen voort uit een specifieke vraag, waarvoor de samenwerkingsverbanden of financiën voorheen ontbraken. Het Sportakkoord, diens trekkers en SportUtrecht speelden een belangrijke faciliterende rol om deze allianties tot stand te brengen.

Diagram: In welke mate speelde het Utrechts Sportakkoord een rol in het tot stand komen van de samenwerking? (N=50)

- Geen (8%)
- Minimaal (14%)
- Belangrijk (46%)
- Bovengemiddeld belangrijk (8%)
- Zeer belangrijk (24%)

3. Hoe is de samenwerking ervaren door verschillende betrokken stakeholders?

De samenwerking verliep volgens zes op de tien betrokken organisaties goed tot uitstekend. Bijna vier op de tien organisaties waren kritischer. Dat betrof vooral de tweede fase van de Challenge Alliantie (september 2020–mei 2021).

Diagram: Hoe verliep de samenwerking tijdens de uitvoering? (N=50)

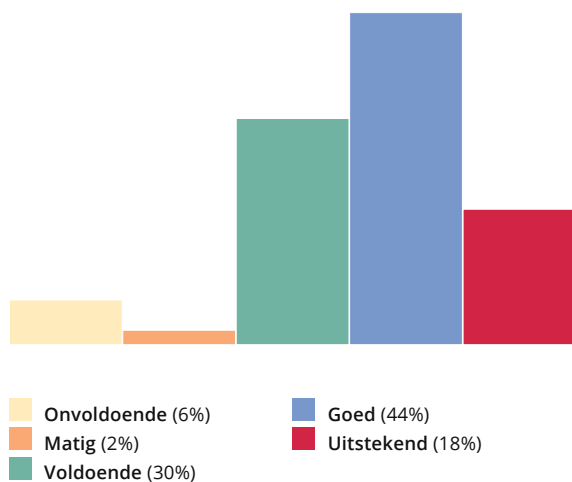
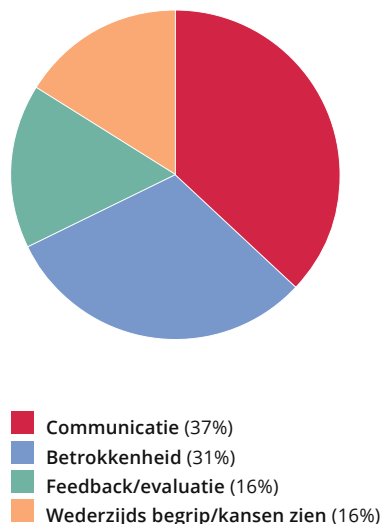

Diagram: Op welke vlakken verliep de samenwerking goed? (N=45)

De communicatie verliep vooral goed vanwege de frequentie en directheid (“*korte lijntjes en zeer nauw contact*”), maar ook de duidelijkheid en rolverdeling (“*heldere afspraken en duidelijke planning gemaakt*”).

4. Wat waren succesfactoren van de alliantie/samenwerking?

Tabel: Wat maakte de samenwerking binnen de Challenge Alliantie (in potentie) succesvol? (geclusterd op basis van open vraag)

Samenstelling alliantie	28
Samenwerking in alliantie	14
Anders	10

De samenstelling van de alliantie was een succesfactor vanwege:

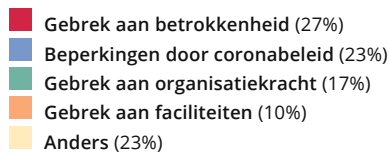
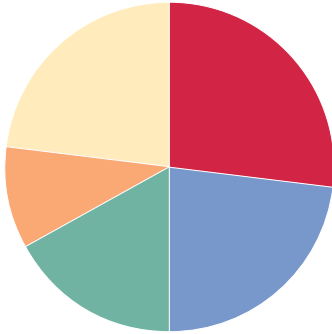
- Aanwezigheid meerdere perspectieven en expertises
- Aanwezigheid meerdere organisaties met verschillende achtergronden
- Inbreng variatie aan locaties en sportaanbod

De samenwerking in de alliantie was een succesfactor vanwege:

- Energie/enthousiasme/positieve instelling
- Zelfsturing, daadkracht
- Doelconsensus, geloof in concept
- Openheid, vertrouwen

5. Welke obstakels werden ervaren bij de alliantie/samenwerking?

Diagram: Welke obstakels werden ervaren bij het samenwerken? (N=48)

- Gebrek aan betrokkenheid werd het vaakst als obstakel genoemd. Het betrof bijvoorbeeld een gebrek aan duurzame toewijding vanuit deelnemende organisaties en gebrek aan belangstelling onder deelnemers.
- Onder gebrek aan organisatiekracht werd vooral een tekort aan budget, personeel en vrijwilligers verstaan, zoals in het volgende citaat: *“Binnen verenigingen zijn er ideeën genoeg ten aanzien van het gebruiken van Inviplay, maar het ontbreekt aan mankracht om het uit te voeren.”*
- Gebrek aan faciliteiten had betrekking op ontoereikende/onvoldoende accommodaties en voorzieningen om sport- en beweegprogramma's uit te voeren.

6. Wat zijn de opbrengsten van de allianties?

De belangrijkste opbrengsten van de Challenge Allianties waren volgens de betrokken organisaties:

Vergroting bereik:

- Verbreding sport- en beweegaanbod
- Groei aantal leden en gebruikers
- Toename betrokkenheid ouders
- Toename aantal sponsors
- Toename georganiseerde evenementen
- Toename naamsbekendheid

Netwerkontwikkeling:

- Aanhaken partners
- Verbetering samenwerking
- Actieve kennisuitwisseling

Maatschappelijke impact:

- Zichtbare verbetering van positief sportklimaat
- Bewustwording coaches van effect gedragingen
- Vergroting enthousiasme voor inclusief sporten

Continuïteit:

- Structurele samenwerking in netwerken
- Blijvend sportaanbod via clinics en tools

7. In hoeverre dragen de allianties bij aan speerpunten en ambities van het Utrechts Sportakkoord?

80% vindt samenwerken met organisaties uit verschillende sectoren van meerwaarde. De meerwaarde schuilt volgens de respondenten in het delen van *expertise*, wat de partijen in staat stelt *van elkaar te leren*

Diagram: Vindt u dat het samenwerken met organisaties die zich in verschillende sectoren begeven meerwaarde heeft? (N=49)

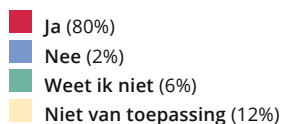
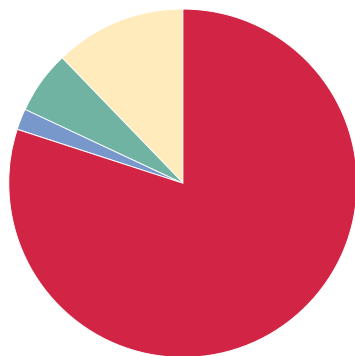
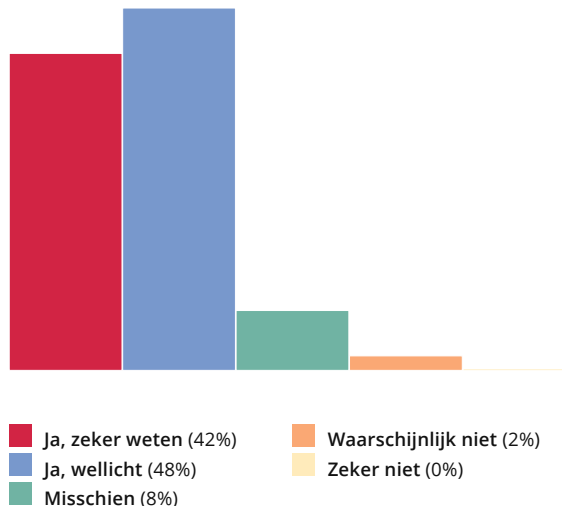

Diagram: Verwacht u dat de samenwerking ook na afloop van de uitvoeringsperiode van het Utrechts Sportakkoord behouden blijft? (N=48)

De wil is er bij de meeste allianties, maar hoe een duurzame samenwerking bewerkstelligd kan worden is voor sommige onduidelijk/onzeker.

8. Wat zijn de leerervaringen van de trekkers van het lokaal Sportakkoord?

Kracht Utrechtse aanpak:

- Sluit niemand uit
- Zorg voor persoonlijke benadering
- Geef ruimte om waardering uit te spreken

Samenwerking en werkwijze:

- Creëer nieuwe samenwerkingen en allianties met partners uit meerdere domeinen
- Werk aan (potentieel) duurzame samenwerkingen

Borging en verduurzaming:

- Gebruik sleutelfiguren die zichtbaar zijn in de wijk
- Zorg voor trekkers binnen verenigingen
- Geef inzicht in lange termijn opbrengsten
- Zet professionals in met expertise op het gebied van kwetsbare doelgroepen
- Ondersteun allianties in benutting sportaccommodaties
- Versterk het delen van kennis, ervaring en successen

9. Kernbevindingen over allianties

- Meerderheid samenwerkende organisaties uit sector sport en bewegen
- Vrijwel overall intersectorale samenwerking
- Spreiding over centrale thema's Utrechts Sportakkoord
- Intersectorale samenwerking had meerwaarde
- Intersectorale samenstelling was succesfactor
- Intersectorale samenwerking was succesfactor
- Tekort aan organisatiekracht was obstakel
- Tekort aan faciliteiten was obstakel
- Impact door vergroting bereik sport- en beweegaanbod
- Impact door verbetering samenwerking en kennisuitwisseling
- Impact op positief sportklimaat
- Wens om initiatieven te verduurzamen
- Onzekerheid over verduurzaming van initiatieven